

به نام او که شایسته پرستش است

درآمدی بر

خلق و تولید دانش

با رویکردی به پلیس

تألیف

مهندس احمد روحانی

۱۳۹۳

سرشناسه : روحانی، احمد، ۱۳۵۱
 عنوان و نام پدیدآور : درآمدی بر خلق و تولید دانش؛ با رویکردی به پلیس / نگارش احمد روحانی.
 مشخصات نشر : شیراز، ایلاف، ۱۳۹۳
 مشخصات ظاهری : ۳۸۴ ص.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۸-۱۲۶-۸ ریال ۱۷۰۰۰۰
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : مدیریت دانش
 موضوع : دانش آفرینی
 موضوع : دانش نو
 رده بندی کنگره : HD ۴۸۵/۲/۳۰ ۱۳۹۳
 رده بندی دیویی : ۴۰۳۸/۶۵۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۴۲۵۵۱۸

درآمدی بر خلق و تولید دانش؛ با رویکردی به پلیس

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

فرماندهی انتظامی استان فارس

نویسنده: مهندس احمد روحانی dr_rouhani@yahoo.com

ویراستار: علیرضا حیدر نژاد

صفحه آرا: علی اکبر جنگی

لیتوگرافی: پردیس

چاپ: دنیا

ناشر: ایلاف، شیراز

نوبت چاپ: نخست

تاریخ چاپ: ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۷۰۰۰۰ ریال

تمامی حقوق و امتیاز این اثر برای دفتر تحقیقات کاربردی فرماندهی انتظامی استان فارس است
 نشانی: شیراز، فرماندهی انتظامی استان فارس، دفتر تحقیقات کاربردی. تلفن: ۲۱۸۲۴۱۶-۰۷۱

پیش گفتار نگارنده

حکمت آن خودآمده (خدا) در آفرینش بر آن بوده که حیات همه مخلوقات بر پایه شماری قاموس های هستی و در حریم اصول و سنت های پایدار، آغاز، ادامه و پایان یابد. در میان آن همه، اصل «حقیقت جویی» مخلوقی به نام «انسان» که او را در مسیر «کمال» حفظ می کند، سبب می شود که همواره حیات اش در مرحله این دنیایی، در پی کشف حقایق هستی به تکاپو باشد. از ویژگی های «عقل» انسان است که برای جبران نقص اش از «شان وجود» و نیز برآمده از ویژگی محاسبه گرانه آن، کشفیاتش از حقایق هستی را دسته بندی کند.

سلسله تلاش ها برای تعریف «دانش» و دسته بندی آن، گویای این حقیقت است که نگاه «انسان» به «دانش» هر روز آگاهانه تر از پیش می شود. در نگاهی خوش بینانه به این موضوع می توان دل خوش بود که «اشراف» روز افزون «انسان» به «دانش»، سبب بهبود گرایش او به مسیری است که به آن «هدف خداوند از خلقت» گفته می شود. که البته این، شایسته ترین پی آمد و با بر برکت ترین دست آورد «انسان» است.

شرایط کنونی بلوغ «انسان» به گونه ای است که پس از برگزیدن نام «دانش» برای «مجموعه حقایق کشف شده از هستی» اکنون بر ضرورت مدیریت آن اذعان دارد. مدیریت دانش، دستور کاری است که در نگاهی ظریفانه می توان آن را هم در راستای اصل کمال گرایی انسان دید. دستور کاری که در ذات آن، پیشینه سازی بهره وری (برکت) پی گرفته می شود. برای این دستور کار -

که می‌توان آن را ابزاری مدیریتی نیز پنداشت - اجزا و ارکان و مؤلفه‌هایی تعریف شده است که هر کدام در زنجیره علت و معلولی مدیریت دانش، نقش و جایگاه ویژه‌ای دارد.

در آن میان، در رکن «خلق دانش» به باید‌هایی پرداخته می‌شود که «دانش» را در شأن «مایه هدایت» نگه دارد نه عامل گمراهی و سعایت.

پی‌گیری حوزه «خلق دانش» در قواره سازمانی، دل مشغولی اندیشمندان عرضه «مدیریت» است که به دنبال آنند تا از «دانش» بیش‌ترین «ارزش» را به دست آورند.

رسالت کتاب پیش‌رو به موضوع خلق دانش واگذاشته شده است و در آن، درباره توسعه خلق دانش در سازمان‌ها گفته‌هایی آمده است.

نگارنده

تقدیم به:

👉 خدمت‌گذاران زحمت‌کش نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

👉 همه کسانی که بتوانند از محتوای این کتاب برای افزایش دانش تخصصی

شخصی یا توسعه مدیریت دانش بهره‌مند گیرند.

👉 همسر و دختر گرامی‌ام که به اقتضای این کتاب با شکیبایی از حقوق بسیاری

گذشتند.

نگارنده

فهرست مطالب

فصل نخست- دانش شناسی

۱	مقدمه
۳	دانش چیست
۴	تعریف دانش
۶	گونه شناسی دانش
۲۲	دانش و علم
۲۳	چکیده فصل

فصل دوم- مدیریت دانش

۲۵	مقدمه
۲۹	ضرورت مدیریت دانش
۳۲	اصول مدیریت دانش
۳۲	اهداف مدیریت دانش
۳۴	برکات مدیریت دانش
۳۵	موانع توسعه مدیریت دانش
۳۸	الگوهای توسعه مدیریت دانش
۳۹	بررسی چند الگوی مدیریت دانش
۳۹	الگوی بلوکهای ساختمان دانش
۴۲	الگوی عمومی دانش در سازمان
۴۴	الگوی بویسوت
۴۵	الگوی شش بعدی مدیریت دانش
۴۷	الگوی رن جانستون
۴۸	الگوی ادل و گراسیون

۵۰	الگوی استیو هالس
۵۱	مروری کلی بر الگوهای اصلی
۵۲	آینده مدیریت دانش
۵۳	چکیده فصل

فصل سوم-مدیریت دانش در پلیس

۵۵	مقدمه
۵۶	پلیس دانش محور
۵۹	تجربه‌های سازمان‌های پلیسی
۶۰	پلیس آمریکا
۶۱	پلیس انگلستان
۶۴	پلیس اطلاعات محور
۶۶	پلیس محلی انگلستان
۶۶	پلیس آلمان
۶۸	پلیس سنگاپور
۶۹	در نظام مدیریت دانش آلمان
۷۰	استرالیا
۷۱	کانادا
۷۱	ترکیه
۷۲	الگوهای مدیریت دانش پلیسی
۷۲	الگوی مدیریت دانش پلیس اسکس
۷۴	الگوی مدیریت دانش گات شاك
۷۷	مدیریت دانش در ناجا
۸۰	چشم انداز دانشی ناجا
۸۳	چکیده فصل

فصل چهارم- خلق و تولید دانش

۸۵	مقدمه
۸۸	تعریف تولید دانش
۹۹	خاستگاه تولید دانش

۱۰۳	منابع سازمانی دانش آفرینی
۱۰۴	سرمایه انسانی
۱۰۴	سرمایه سازمانی
۱۰۵	سرمایه اجتماعی
۱۰۶	خلق دانش و یادگیری
۱۰۸	نظریه های یادگیری
۱۱۴	توانمند سازی تولید دانش
۱۱۷	محصولات دانشی یک سازمان دانش محور
۱۱۹	تولید دانش از منظر ادبیات اقتصاد دانشی
۱۲۱	تابع تولید دانش
۱۲۶	فرایند کلی یک بنگاه دانش
۱۲۹	چکیده فصل
۱۳۱	فصل پنجم- الگوهای تولید دانش
۱۳۹	مقدمه
۱۳۹	الگوی هدایت علم
۱۳۹	الگوهای مدیریت دانشی
۱۳۹	الگوی دِمرست
۱۴۲	الگوی نوناکا
۱۵۱	مارپیچ دانش
۱۵۳	فرایند کلی تولید دانش بر اساس الگوی نوناکا
۱۵۹	الگوی چارچوب های نسبی دانش
۱۶۰	الگوی بهبود توانمندی دانش آفرینی سازمان
۱۶۳	الگوی تولید دانش میری
۱۶۹	چکیده فصل
۱۷۵	فصل ششم- سطوح تولید دانش
۱۷۶	مقدمه
۱۷۷	سطح شخصی
۱۹۱	مؤلفه های انسانی خلق دانش *
	سطح گروهی و تیمی

۱۹۷	سطح سازمانی
۲۰۰	سطح فرا سازمانی
۲۰۱	چکیده فصل

فصل هفتم - مؤلفه های سازمانی تولید دانش

۲۰۳	مقدمه
۲۰۴	فرهنگ و جو سازمانی
۲۰۷	ساختار سازمانی
۲۲۲	سبک رهبری
۲۲۳	مدیریت منابع انسانی
۲۲۸	چکیده فصل

فصل هشتم - توانا سازها، آسان کنندگان، مشاغل

۲۲۹	مقدمه
۲۳۰	توانا سازها
۲۳۰	چشم انداز دانش
۲۳۱	راهبرد
۲۳۱	الگوهای تدوین راهبرد دانش
۲۳۸	سیستم
۲۳۸	ساختار
۲۳۸	کارمندان
۲۴۲	تعهد و الزام رهبری
۲۴۲	اهداف اساسی مشترک
۲۴۳	ارزش های مشترک
۲۴۴	آسان کنندگان تولید دانش
۲۴۴	هدف سازمان
۲۴۴	استقلال
۲۴۵	نوسان و بی نظمی سازنده
۲۴۷	زیادگی اطلاعات
۲۴۹	چندگانگی بایسته
۲۵۰	نقش ها، مسئولیت ها و مشاغل دانشی

۲۵۲	دانش گران
۲۵۴	مهندسين دانش
۲۵۵	متصدیان دانش
۲۵۸	نظام جامع مدیریت دانش گران
۲۶۱	مشاغل دانشی
۲۶۳	چکیده فصل

فصل نهم - نوآوری و تولید دانش

۲۶۵	مقدمه
۲۶۶	خلاقیات
۲۶۷	نوآوری در سازمان ها
۲۶۹	الگوهای خلاقیات
۲۷۹	انواع نوآوری
۲۸۱	الگوهای تکامل فرآیند نوآوری
۲۸۳	عوامل موثر بر شکل گیری فرآیند های نوآفرین
۲۸۴	طبقه بندی نوآوری
۲۸۴	الگوهای نوآوری
۲۸۵	نظام نوآوری سازمانی
۲۸۶	عوامل تواناساز نوآوری
۲۸۷	تفاوت اختراع و نوآوری
۲۸۸	نوآوری در پلیس
۲۹۶	نوآوری در نیروی انتظامی
۲۹۸	چکیده فصل

فصل دهم- تولید دانش نو پلیسی

۳۰۱	مقدمه
۳۰۲	تعاریف
۳۰۷	مرز شکنی دانش پلیسی
۳۰۸	رویکرد مرزشکنی دانش پلیس
۳۰۸	الگوی مرزشکنی دانش پلیسی

۳۱۰	عوامل بیرونی موثر بر مرز شکنی دانش پلیسی
۳۱۱	بینش و تفکر مرز شکن
۳۱۴	رویکرد راهبردی ناجا به تولید دانش
۳۱۷	چشم انداز دانشی ناجا
۳۱۸	راهبردهایی برای تولید دانش نو در ناجا
۳۴۴	چکیده فصل

۳۴۷

منابع

پیوست ها

۳۸۴	پیوست ۱- چارتر سازمانی نظام مدیریت دانش ناجا
-----	--

نمودارها

۷۵	نمودار ۱-۳ الگوی رشد فناری مدیریت دانش
۱۰۳	نمودار ۱-۴ سطوح سرمایه معنوی سازمان
۱۰۶	نمودار ۲-۴ مارپیچ تولید دانش
۱۰۷	نمودار ۳-۴ چرخه یادگیری و خلق دانش نو
۱۱۲	نمودار ۴-۴ الگوی یادگیری پیازه
۱۱۲	نمودار ۵-۴ - تعامل عوامل مؤثر بر یادگیری
۱۱۶	نمودار ۶-۴ الگوی توانمند سازی چهار عاملی
۱۲۲	نمودار ۷-۴ مؤلفه های تولید دانش
۱۲۸	نمودار ۸-۴ کارکرد بنگاه دانش از چشم انداز پیچیدگی
۱۵۲	نمودار ۱-۵ مارپیچ دانش آفرینی نوناکا
۱۶۱	نمودار ۲-۵ الگوی مهندسی بسترهای استقرار توانمندی دانش آفرینی
۱۶۴	نمودار ۳-۵ فرآیند تولید دانش سازمانی
۱۷۹	نمودار ۱-۶ عوامل مؤثر بر تولید دانش
۱۹۶	نمودار ۲-۶ ویژگی های تیم های دانشی در سازمان
۲۰۰	نمودار ۳-۶ سلسله مراتب مغز افزاری دانش آفرینی
۲۲۵	نمودار ۱-۷ گونه های استراتژی توسعه مدیران
۲۳۳	نمودار ۱-۸ چارچوب ارزیابی وضعیت هر لحظه دانش سازمان
۲۷۶	نمودار ۱-۹ الگوی خلاقیت پلسک

- نمودار ۹-۲ نوآوری و دانش نو
 ۳۰۹ نمودار ۱۰-۱ الگوی نظام پویای دانش وری پلیس
 ۳۱۰ نمودار ۱۰-۲ عوامل بیرونی مؤثر بر مرز شکنی دانش پلیس
 ۳۱۳ نمودار ۱۰-۳ مؤلفه های نوآوری پلیس
 ۳۱۴ نمودار ۱۰-۴ چارچوب مفهومی تدوین سند توسعه علمی ناجا
 ۳۱۶ نمودار ۱۰-۵ سیر تکامل تغییرات مبتنی بر دانش وری در ناجا
 ۳۲۰ نمودار ۱۰-۶ رویکردهای تولید دانش در ناجا

جداول

- جدول ۱-۱ مقایسه تعاریف مختلف دانش
 ۲۰ جدول ۱-۲ ویژگی های تعریف دانش
 ۲۲ جدول ۱-۳ انواع دانش لحاظ شده در تعریف هاشمیان درباره دانش
 ۲۶ جدول ۲-۱ نخستین تلاش ها در راستای مدیریت دانش
 ۲۷ جدول ۲-۲ ویژگی های جوامع مختلف
 ۲۸ جدول ۲-۳ ویژگی های جوامع مختلف از وجوه گوناگون
 ۳۶ جدول ۲-۴ فهرست مشکلات مهم پیش روی توسعه مدیریت دانش
 ۳۷ جدول ۲-۵ علل ایجاد مشکلات در سازمان
 ۴۲ جدول ۲-۶ فهرست ابزارهای استفاده شدنی در گام های الگوی پروبست
 ۴۷ جدول ۲-۷ الگوی دانش با توجه به ساختار کار
 ۹۰ جدول ۴-۱ چکیده مصادیق تولید دانش
 ۱۱۳ جدول ۴-۲ مراحل یادگیری بندورا
 ۱۴۹ جدول ۵-۱ تمایز میان سازمان های سنتی و سازمان های یادگیرنده
 ۱۶۵ جدول ۵-۲ مقایسه الگوهای تولید دانش بر مبنای ابعاد دانش
 ۱۷۰ جدول ۵-۳ مقایسه جامعیت الگوهای تولید دانش
 ۱۷۲ جدول ۵-۴ مؤلفه های مرتبط با حوزه های مدیریت دانش
 ۱۷۳ جدول ۵-۵ بررسی ویژگی های الگوهای خلق دانش
 ۱۷۴ جدول ۵-۶ دیدگاه های مختلف در تولید دانش
 ۱۸۰ جدول ۶-۱ مقایسه نظریات انگیزش و عوامل اثر گذار بر آن
 ۱۹۰ جدول ۶-۲ مؤلفه های شخصی تولید دانش و پشتوانه های نظری آنها
 ۱۹۴ جدول ۶-۳ تفاوت گروه و تیم

- جدول ۱-۷ مؤلفه‌های سازمانی اثر گذار بر خلق دانش ۲۰۴
- جدول ۲-۷ راهبردهای حوزه فرهنگ سازمانی در بهبود توانمندی‌های خلق دانش ۲۰۶
- جدول ۱-۸ مقایسه الگوهای مدیریتی ۲۴۱
- جدول ۲-۸ عوامل دانش آفرین ۲۵۱
- جدول ۱-۹ اصول ده گانه پلیس جامعه محور ۲۹۰
- جدول ۱-۱۰ تقسیم بندی سهم تولید دانش در ناجا ۳۲۲

اشکال

- شکل ۱-۱ الگوی دسته بندی دانش ۱۳
- شکل ۱-۲ انواع دانش ۱۷
- شکل ۲-۱ جمع بندی چهار نظریه در مورد ضرورت مدیریت دانش ۳۱
- شکل ۲-۲ الگوی پایه‌های ساختمان مدیریت دانش ۴۰
- شکل ۳-۲ الگوی عمومی دانش در سازمان ۴۳
- شکل ۴-۲ الگوی بویسوت: روابط داده، اطلاعات و دانش ۴۵
- شکل ۵-۲ الگوی شش رویه‌ای مدیریت دانش ۴۵
- شکل ۶-۲ الگوی مبتنی بر فرآیندها و فراهم کنندمهای مدیریت دانش ۴۸
- شکل ۷-۲ الگوی مبتنی بر فرآیندهای دانش ۵۰
- شکل ۱-۳ شکل گیری مثلث احساس امنیت عمومی ۵۹
- شکل ۲-۳ الگوی اطلاعات ملی انگلستان ۶۲
- شکل ۳-۳ الگوی مدیریت دانش پلیس اسکس انگلستان ۷۳
- شکل ۴-۳ الگوی مدیریت دانش ۷۴
- شکل ۵-۳ الگوی مدیریت دانش پلیسی ۷۶
- شکل ۶-۳ اصول خاص نظام مدیریت دانش در ناجا ۷۹
- شکل ۱-۴ گزینه‌های راهبردی از نظر منابع دانشی خارجی ۹۴
- شکل ۲-۴ الگوی سنجش نظام علم و فن آوری در کشور ۱۲۰
- شکل ۳-۴ ارکان فرآیند تولید دانش در سطح ملی ۱۲۱
- شکل ۱-۵ چرخه تولید دانش OPEC ۱۳۲
- شکل ۲-۵ چرخه EAIR گادامر ۱۳۳
- شکل ۳-۵ چرخه طوفان ذهنی DCCV کانیفوجی ۱۳۴
- شکل ۴-۵ چرخه EDIS ویرزیککی و ناکاموری ۱۳۵

۱۳۶	شکل ۵-۵ چرخه I ناکاموری
۱۳۷	شکل ۵-۶ چرخه EEIS
۱۳۸	شکل ۵-۷ ارتباط هر کدام از چرخه‌ها و اولویت بندیشان
۱۴۰	شکل ۵-۸ الگوی دمرست
۱۴۱	شکل ۵-۹ - الگوی مک آدام و مک کریدی
۱۴۲	شکل ۵-۱۰ الگوی نوناکا و تاکوچی
۱۴۳	شکل ۵-۱۱ مفهوم دانش خلق شده به چهار شیوه
۱۵۳	شکل ۵-۱۲ چهار رده از سرمایه‌های دانشی
۱۵۴	شکل ۵-۱۳ گام‌های خلق دانش
۱۶۰	شکل ۵-۱۴ تولید دانش فرد گرا
۲۱۵	شکل ۷-۱ سازمان فراامتی
۲۲۰	شکل ۷-۲ دسته بندی فن آوری
۲۲۱	شکل ۷-۳ ماتریس ساختار متناسب با ویژگی‌های شغل دانشی
۲۳۴	شکل ۸-۱ چارچوب تدوین راهبرد دانش سازمان
۲۳۵	شکل ۸-۲ انواع راهبردهای دانش سازمان
۲۸۶	شکل ۹-۱ عوامل توانا ساز نوآوری سازمانی